

T.C. Başbakan Yardımcımız

Sayın Nurettin CANIKLI

HATAY VE İSKENDERUN BİLGİLENDİRME RAPORU

Hatay'ın en önemli sektörleri ticaret, tarım, sanayi, nakliye ve inşaat olarak ifade edilebilir. Hatay ilinde demir çelik ürünleri, otomotiv filtresi, tarım araç ve gereçleri, tarımsal ürünler başta olmak üzere yaş sebze ve meyve ile narenciye üretimi ve ihracatı yoğun olarak yapılmaktadır. Bölgemiz coğrafi konumu gereği, ülkemizin Ortadoğu'ya açılan kapısı ve üretim merkezi arasında yer almaktadır.

Bölgemizin Sorunları

Nakliye Sektörü: Türkiye'nin Ortadoğu'ya Açılan En Önemli Çıkış Kapılarından Cilvegözü ile birlikte Yayladağı Sınır Kapılarımız, Irak ve Suriye'de yaşanan sıkıntılar sebebiyle, Transit TIR geçişlerine kapalı olup, bu durum Hatay ekonomisine zarar vermektedir. Hatay'ı Suriye'ye ve dolayısıyla Ortadoğu'ya bağlayan sınır kapılarının kapanmasıyla, başta ticaret, nakliye ve turizm sektörlerimiz sekteye uğramıştır. Çözüm önerisi olarak, sınır kapılarımızın açılması için gerekli çalışmaların yapılması gerektiği önem arz etmektedir.

Tarım: Hatay'daki başlıca tarım ürünleri pamuk, mısır, narenciye, soğan, patates, baklagiller, yaş sebze ve meyve, maydanoz gibi ürünlerdir. Hatay'dan yapılan ihracatın yaklaşık %70'i Ortadoğu'ya, yaklaşık %30'u da Rusya'ya yapılmaktadır. Tarımsal sulamada kullanılan elektrikten alınan verginin % 32 olması ve kuyulardaki su miktarının yaz aylarında düşmesi neticesinde çiftçilerimiz tarlalarını istediği gibi sulayamamakta ve çok pahalı sulamaktadır. Bunun için yapımına uzun süre önce başlanan Menzelet Baraj Projesinin ayrıca 2015 yılında bitirilmesi planlanan Reyhanlı ve Karaçay Baraj Projelerinin bitirilmesi oldukça önemlidir.

Turizm: Hatay, Kültür ve Turizm Bakanlığı Marka Kent Projesi kapsamında bulunan 15 il arasında yer almaktadır. 2014 yılında yerli ve yabancı toplam 537.754 adet ziyaretçiyi ağırlayan ilimizde, turizm sektörüne yapılan yatırımlara rağmen terör ve savaş tehdidi altına girmesi nedeniyle 2015 yılında %52 azalarak 255.783 kişiye kadar düşmüştür. İnanç ve Kültür turizmi açısından Türkiye’de ve Dünya’da büyük rağbet gören Hatay ili turizmi Suriye’deki savaş sonrası karışıklık algısı nedeniyle bitme noktasına gelmiştir. Bu açıdan Hatay’da kültür, inanç, kıyı ve yayla turizminin canlandırılması için gerekli teşvik ve desteklerin verilmesi önemlidir.

Suriyeli Sığınmacılar İle İlgili Sorunlar: 2011 yılında Suriye’de yaşanan iç savaş nedeniyle ortaya çıkan Suriyeli sığınmacılar sorunu, Türkiye’nin gündeminin ön sıralarında yer almaktadır. 2011 yılının Nisan ayından itibaren Türkiye’ye yönelen göç hareketi sonucu ülkemizde bulunan Suriyeli sayısının 3 milyonun üzerinde olduğu, Hatay’da bulunan Suriyeli mülteci sayısının da 400 binin üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Uzun süredir ülkemizde bulunan mültecilerin orta ve uzun vadede Türkiye’ye yerleşecekleri ve kalıcı olacakları dikkate alınırca, adaptasyonları açısından en gerekli konunun dil eğitimi olduğu düşünülmektedir. Suriyeli mülteciler için kalıcı çözümler üretmek adına ekonomik ve sosyal hayata adaptasyonları sağlayıcı projeler kapsamında; Hatay’da bir Mesleki Eğitim Merkezi kurulması büyük önem arz etmektedir. Bu eğitim merkezinden hem Suriyeliler hem de Türk vatandaşlarımız faydalanabilecektir. Mesleki Eğitim Merkezi ile; Tüm mesleki eğitim çalışmalarının tek bir çatı altında toplanması ve bu eğitimlerin etkinliğinin arttırılması, ilimizin sanayi yapısı göz önünde bulundurularak ihtiyaç duyulan meslek kollarında eğitimlerin verilmesi ve işletmelerin kalifiye personel sorunlarına çözüm üretilmesi, Merkezin mesleki eğitim ve istihdam konularında çözüm merkezi olarak algılanması ile özel sektörün hem yeni personel hem de mevcut personellerinin eğitilmeleri ve gelişimleri için daha etkin bir süreç içerisine girmeleri sağlanacaktır. Bu konuda ciddi anlamda destek verilmelidir.

İnşaat Sektörüne İlişkin Sorunlar: 27.10.2008 tarih ve 2008/14273 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Hatay ilinin tamamı kamu yararı ve ülke güvenliği açısından yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticari şirketlerin taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinemeyecekleri belirtilmiştir. Ancak bu durum, bölgemizin inşaat sektörünü olumsuz yönde etkilemektedir. Zira geçtiğimiz yıllarda İstanbul ve Ankara gibi illerin ekonomik sıkıntılarının büyük bir bölümü, yabancılara konut satışı ile bertaraf edilmiştir. Dolayısıyla, ilimiz sınırları içerisinde kat mülkiyeti yapılmış konut satışının serbest bırakılması yararlı olacaktır.

Sanayi Sektörüne İlişkin Sorunlar: İlimizdeki yatırımcılar, sanayi arazisi bulmakta sıkıntı yaşamaktadır. Hatay'daki Organize Sanayi Bölgeleri'nin dolu olması sebebiyle, bu alanlar yatırım yapılabilmesi açısından elverişsizdir. Bu nedenle, bölgemizde yatırım yapmak isteyenlerin büyük bir çoğunluğu Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi'ne yönelmektedir. Dolayısıyla bölgemize yatırım yapmak isteyen yerli ve yabancı yatırımcılar için yeni sanayi alanları yaratılmalıdır. İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ni İskenderun Körfezi'ne bağlayacak olan Amanos Tünel projesi, ülkemizin ve bölgemizin ekonomisine büyük katkı sağlayacaktır. Tünel projesi ile ilgili yapılan çalışmaların hızlandırılması ve Hassa Organize Sanayi Bölgesi'nin yapımıyla entegre olacak şekilde planlanması büyük önem arz etmektedir. Kırıkhan ve Erzin Organize Sanayi Bölgeleri'nin kurulum çalışmalarının ivme kazanması önemlidir.

Ayrıca İskenderun Lojistik Köy Master Planı'nın hayata geçirilmesi için gerekli çalışmaların yapılması, Gıda Toptan Sanayi Sitesi'nin inşası ve Küçük Sanayi Sitesi'nin taşınması işlemlerinin hızlandırılması faydalı olacaktır.

İskenderun'a İlişkin Sorunlar

İskenderun'un İl Olması:

İskenderun, sosyal ve ekonomik açıdan oldukça gelişmiş bir ilçedir. İlçemizin nüfusu Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre 2016 yılı itibarıyla 250.000 civarındadır. Bölgemizin lokomotif sektörleri arasında demir ve çelik endüstrisi, lojistik ve filtre sektörü yer almaktadır. Ayrıca bölgemizin su ürünleri ve turizm sektörlerinde de yüksek potansiyeli olduğu söylenebilir. Bölgemiz, ağır sanayi olarak nitelendirilen demir çelik ve filtre sektörlerinin Türkiye çapındaki merkezi pozisyonundadır.

Türkiye Çelik Üreticileri Derneği istatistiklerine göre; ülkemizin ham çelik üretim kapasitesinin %31'lik bölümü İskenderun Körfez Bölgesi'nden karşılanmaktadır. Bu rakam yaklaşık olarak 16 milyon ton civarındadır. Bölgemizde üretilen çelik boru, kangal demir, kütük demir, inşaat demiri, yassı ürün, profil ve sandviç panel gibi ürünler Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Avrupa'daki 74 farklı ülkeye ihraç edilmektedir. Otomotiv sektörünün önemli bir kolu olan filtre sektörünün ülkemizdeki üretim merkezi Hatay İskenderun'dur. Ülkemizde filtre sektörünün toplam üretim kapasitesinin ve üretiminin yaklaşık %60-65'lik bölümü İskenderun'dan yapılmakta ve bölgemizdeki firmaların Türkiye'nin filtre sektörü cirosundaki payı %58 oranındadır. Son beş yıllık veriler incelendiğinde, bölgemizden yıllık olarak yapılan filtre ihracatı 35 – 40 milyon dolar arasında değişmektedir. Bu oran, ülkemizin toplam filtre ihracatının %55-60'ını oluşturmaktadır. Ülkemizin en güney bölgesinde bulunan Hatay; ekonomik ve demografik merkezleri birbirine bağlayan coğrafi konumu ile uluslararası ulaşım açısından önemli bir geçiş noktası konumundadır. Bölgemiz, Avrupa'nın Ortadoğu'ya bağlanması noktasında jeopolitik açıdan oldukça önemli bir lokasyonda yer almaktadır. Cilvegözü ve Yayladağı sınır kapılarının Ortadoğu Ülkelerine açılması, İskenderun Limanı'nın stratejik konumu ve bölgemizin demiryolu ağı bir arada düşünüldüğünde, bölgemizin lojistik sektöründeki potansiyelinin oldukça yüksek olduğu ifade edilebilir.

Bölgemizde birçok liman ve iskele bulunmaktadır. Doğal liman özelliğine sahip İskenderun Limakport Limanı, Akdeniz'in en büyük ve en modern konteynır terminalleri arasında yer almaktadır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun dünyaya açılan kapısı konumunda olan limanımızın kapasitesi günden güne artmaktadır. 50.000 dekarlık araziye kurulan Hassa Organize Sanayi Bölgesi ve Dört Yol-Hassa Tüneli gibi yatırımların tamamlanmasıyla bölgemizin lojistik sektörü açısından da yükselişe geçeceği öngörülmektedir. Bir Körfez Kenti olan İskenderun'da su ürünleri sektörü de oldukça gelişmiştir. Bölgemizden; Lübnan'a, Libya'ya, İsrail'e ve Irak'a yıllık yaklaşık 20 milyon dolarlık su ürünleri ihracatı yapılmaktadır. Bölgemizin; deniz, yayla, gastronomi ve kültür turizmindeki potansiyeli neticesinde turizm yatırımları ve restorasyon çalışmaları yapılmaktadır. Bu yatırımlarla bölgemizdeki otel sayısı ve yatak kapasitesi artırılmaktadır. İskenderun'da birçok termik santral bulunmakta olup, yatırımlar halen devam etmektedir. Doğu Akdeniz Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü İskenderun'da bulunmakta ve ayrıca Merkez Bankası yine ilçemizde yer almaktadır. Ayrıca Hatay genelinde yapılan ihracatın ve ödenen vergilerin büyük bir bölümünün İskenderun'dan karşılandığı da söylenebilmektedir. Bunca özelliği bünyesinde barındıran İskenderun'un il olması tüm İskenderunluların ortak beklentisidir.

Odamızı İlgilendiren Sorunlar

İskenderun Limanının Özelleşmesi ve İskenderun Körfezinin Enerji Körfezi olması, İskenderun'dan Erzin'e kadar olan bölgenin sanayi bölgesi olması ile İskenderun, Dört Yol ve Erzin Bölgelerinde bulunan işadamlarımızın; yaklaşık 100 km uzaklıktaki Hatay il merkezine gidip gelmeleri zaman kaybına sebebiyet vermekte ve maddi açıdan külfet getirmektedir. Nakliye sektörümüzün, Suriye ve Irak'ta yaşanan sıkıntıların aşılmasının ardından tekrar parlak dönemine geleceği düşünülerek, yalnızca il merkez odalarından verilebilen K Yetki Belgesinin İskenderun'dan verilmesi firmalarımızın açısından faydalı olacağını düşünüyoruz. İSTE Üniversitesine bağlı Nardüzü Teknopark'ın hayata geçirilmesi için gerekli girişimlerin başlatılması.